

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בסעודה שלישית פרשת קרח תשפ"ד לפ"ק

בקעמפ מתיבתא נחלת יעקב וויען - לאק שעלדריק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון אלף תמ"ח

להרה"ק האמרי אמת מגור זצ"ל בהא דאמרו (יומא עא.) הרוצה לנסך יין על גבי המזבח ימלא גרונו של תלמידי חכמים יין, למה לא מצאו עצה יותר פשוטה, שילמוד הלכות נסכים, ויהא נחשב לו כאילו הקריב נסכים. ותירץ דזהו רק במה שנוכר בפסוק זה, אבל נסכים לא הוזכר כאן, ולכן לא שייך לקיים זאת בזמן הזה אלא בממלא גרונו של תלמידי חכמים יין ע"כ. ואם כן הקרבת קטורת שגם כן לא הוזכר כאן, לא נאמר בזה דהעוסק בפרשת קטורת כאילו הקריב קטורת. והדין נותן כן, דאם היה נחשב אמירתו כהקרבת הקטורת, הרי יוכל כל אחד להתעשר, והתורה אמרה כי לא יחדל אביון מקרב הארץ (דברים טו-יא).

ומענתה הא דניטל מהכלל ישראל עבודת הקרבנות וניתנה לכהנים, לא איכפת להו, דהא כל ישראל יוכל להשלים זאת בתורה, שיהא נחשב לו אמירתו כאילו הקריב כל הקרבנות. אך מה שניטל מהם עבודת הקטורת, שזה לא יכולים להשלים באופן אחר, על כן היה קשה להם מה שניתנה רק לכהנים, וניטלה מהם מצוה חשובה זו. וכיון שעיקר תלונתם היתה עבור הקטורת, על כן נתן להם משה הקרבת קטורת דייקא.

*

אמנם משה רבינו אמר להם, ואהרן מה הוא כי תלינו עליו. והכוונה, דהנה הכתוב אומר במצות הדלקת המנורה, ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה (במדבר ח-א). וברש"י להגיד שבחו של אהרן שלא שינה ע"כ. וביאר ברמב"ן (שם) דהיינו שהוא בעצמו הדליק כל ימיו, הואיל ונפיק מפומיה דקוב"ה, כמו שנאמר דבר אל אהרן, שאף על פי שבמשמעות זה כל הכהנים, מכל מקום עשה בעצמו ע"כ. וכתב בחתם סופר (שם לג. ובתורת משה שם מ:) דלכאורה אין זה חידוש כל כך, דכל כהן וכהן היה מוסר נפשו על כל חלק מחלקי עבודה, ומפני כן הוצרכו חז"ל

זאת עשו קחו לכם מחתות קרח וכל עדתו וגו', והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש (טו-ו). ויש להבין למה בחר משה למסור להם עבודת הקטורת יותר משאר העבודות שיש בקרבנות (ועיין רש"י ורמב"ן מה שכתבו בזה). – ושוב סיים על זה משה, לכן אתה וכל עדתך הנועדים על ה', ואהרן מה הוא כי תלינו עליו (טו-יא). וברש"י בשביל כך אתה וכל עדתך הנועדים אתך על ה', כי בשליחותו עשיתי לתת כהונה לאהרן, ולא לנו היא המחלוקת הזו (תנחומא ו) ע"כ.

ונראה דהנה ברש"י פירש, וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זה. ובתורת משה (ע:) הקשה, וכי הר"נ איש קרואי מועד אנשי שם, לא היו פקחים בדבר הזה, ולמה קשיא ליה רק על קרח. וכתב דהנה הקטורת מעשרת, ולכך לא שנה בה אדם (יומא כו.), ועל זה היו ישראל יכולין להקפיד טובא, שניטל מהם עבודה זו שמעשרת. אלא דאיתא בשלחן ערוך (יו"ד סימן רסה-יא) דגם הכנסת ברית להיות סנדק מעשיר, ויכולים לזכות בסנדקאות שהוא כקטורת. אמנם מחטא מרגלים היו נזופים ולא מלו, ושוב היה מקום לחלוק. אמנם שבט לוי איתא במדרש (ספרי בהעלותך ז) דמלו, (הובא ברש"י דברים לג-ט), ומשכחת אצלם סנדקאות, ומה ראה לשטות זה ע"כ. ואם כן עיקר תלונתם היתה על מה שניטל מהם עבודת הקטורת המעשרת, וניתנה רק לכהנים, אשר בהם יתוספו בכל שנה יותר משלש מאות עשירים, וניטל זאת מהכלל ישראל. על כן מסר משה לקרח ועדתו עבודת הקטורת דייקא, ויתברר להם כי ה' לא בחר אותם לעבודה זו רק הכהנים.

*

ויש לומר עוד, דאיתא בגמרא (מנחות קי.) מאי דכתיב (ויקרא ז-ז) זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם ולמילואים ולזבח השלמים, כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה ומנחה חטאת ואשם ע"כ. ויסופר ששאלו פעם

תניחנו האש ולא תאכלנו (תנחומא ז) ע"כ. ויש להבין מהו ענין תפלתו של משה, שלא יקובל חלקם בקרבן התמיד. ובפשוטו נראה דאיתא במדרש תנחומא (פנחס יג) מעולם לא לן אדם בירושלים ובידו עון, כיצד תמיד של שחר מכפר על עונות שנעשו בלילה, תמיד של בין הערבים מכפר על עונות שנעשו ביום, שנאמר (ישעיה א-בא) צדק ילין בה ע"כ. ואם כן אם יקובל חלקם בהקרבת תמיד יתכפרו עונם, ויגיגו עליהם מהעונש, על כן ביקש אל תפן אל מנחתם.

אמנם נראה בזה עוד, דלכאורה תקשה דהא במתן תורה אמר ה' למשה, הנה אנכי בא אליך בעב הענן, בעבור ישמע העם בדברי עמך, וגם כך יאמינו לעולם (שמות יט-ט). הרי הבטיח ה' למשה שכולם יאמינו בו, ולא יסתפקו בנבואתו, ומכל שכן שלא יכפרו בו. והרמב"ם כתב באגרת תימן, וזה לשונו, וכבר הבטיחנו הבורא יתברך, כאדם הנכנס ערב לחבירו, ודי לנו בערבותו, והודיענו שכל מי שעמד על הר סיני, שהם מאמינים בנבואות משה רבינו בכל מה שבא על ידו, הם ובניהם ובני בניהם עד עולם וכו'. לפיכך יש לדעת, שכל מי שנטה מדרך הדת הנתונה במעמד ההוא, שאינו מורע האנשים ההם וכו' ע"כ. ואם כן איך יתכן שקרח ועדתו, ראשי סנהדראות, שעמדו רגליהם על הר סיני, יערערו על דברי משה הנאמרים מפי ה'.

ונראה דהנה בישמח משה בפרשתנו (על הפסוק אתה וכל עדתך) כתב בשם הגאון רבי יהונתן זצ"ל, דבגמרא (נדרים לה): איבעיא להו, הני כהני שלוחי דידן הוו או שלוחי דשמיא. למאי נפקא מינה, למודר הנאה, אי אמרת דשלוחי דידן הוו הא מהני ליה ואסור, ואי אמרת דשלוחי דשמיא שרי ע"ש. ומעתה אם כהנים הוי שלוחי דרחמנא, אם כן מה לו לקרח להתלונן, מה שאין כן אם הוו שלוחי דידן, הלא מבואר בשלחן ערוך (או"ח סימן נג-ט) דבחזן יכול היחיד לעכב, משום דהוי שליח ציבור, ואין נעשה שלוחו בעל כרחו. אבל אי הוי שלוחי דרחמנא אין לו להתלונן רק על ה' שעשה אותם שליחים, ולא על הכהנים ע"ש.

ועל פי זה יש לבאר הדברים, כי בודאי כולם האמינו בנבואתו של משה, שנצטוו מה' לבחור בהכהנים לעבוד עבודת המשכן. אמנם קרח טען כי הכהנים הם שלוחי דידן, ואי אפשר להעשות שליח בעל כרחו של המשלח. והרי מצינו כיוצא בה אצל ה' שמינה את בצלאל לבנות המשכן, ואיתא בגמרא (ברכות נה) ראו קרא ה' בשם בצלאל וגו' (שמות לה-ל), אמר לו הקב"ה למשה, הגון עליך בצלאל. אמר ליה רבונו של עולם, אם לפניך הגון לפני לא כל שכן. אמר לו אף על פי כן לך אמור להם לישראל. הלך ואמר להם לישראל, הגון עליכם בצלאל, אמרו לו אם לפני הקב"ה ולפניך הגון, לפנינו לא כל שכן, דאין מעמידין פרנס על הציבור אלא אם כן נמלכים בציבור ע"כ.

לתקן פייסות (יומא כג). אבל אומר אני, כי כמו כן נאמר בקטורת (שמות לז) והקטיר עליו אהרן, והיה יכול להחמיר על עצמו גם כן בקטורת, ואז לא היה אפשר להטיב נרות, דמאן דעביד הא לא עביד הא, כמו שנאמר בהיטיבו את הנרות יקטירנה. וידוע כי הקטורת מעשרת, והמנורה מחכמת כמו שאמרו חז"ל (שבת כג): הזהיר בנר הויין ליה בנים תלמידי חכמים, ומכל מקום בחר אהרן בנרות המחכימים יותר מקטורת המעשרת, דטוב לו תורת פיך מאלפי זהב וכסף. ולא עוד, אלא דלכאורה היה אפשר לו לקיים שניהם, שלכל הפחות פעם אחת היה יכול להקטיר, ולהניח לאחר להטיב, קא משמע לן שבחו של אהרן שאפילו פעם אחת לא שנה מלהעלות את הנרות ולהקטיר קטורת תחתיה, והכל מטעם דלעיל ע"כ.

ולפי זה אהרן הכהן מעולם לא הקטיר קטורת במשכן, כי באותה שעה היה עסוק במצות הדלקת המנורה. ואם כן גם אי נניח שיש לקרח ועדתו תביעה שהכהנים נטלו מהם מצות קטורת שמעשרת, מכל מקום על אהרן הכהן גדול בודאי אין תלונה, כי הוא מעולם לא נטל הקרבת הקטורת לעצמו, ואם כן ואהרן מה הוא כי תלינו עליו.

ולכאורה יש להעיר על דברי החתם סופר שכתב, דכיון שבחר אהרן במצות המנורה, לא היה בידו להקטיר הקטורת. דזה שייך רק בקטורת של שחר, שהיו שניהם בזמן אחד, בבוקר בבוקר בהיטיבו את הנרות יקטירנה (שמות לז), אבל הקטורת של בין הערבים אכתי היה בידו להקטיר יום יום. ולכאורה היה מקום לומר, דסגולת העשירות של קטורת היא רק כשמקטיר שתייהם יחד, בבוקר ובערב, כי זהו שלימות המצוה, פרס בשחרית ופרס בין הערבים, אבל קטורת שחרית לבדה, או קטורת ערב לבדה, אין בה סגולת עשירות. אמנם בגמרא (יומא כו) לא משמע כן, דמתחלה אמרו שם דלקטורת בין הערבים היה פייס חדש, לפי שלא שינה אדם בה. ולמסקנת הגמרא רק בשבת היה פייס שני בין הערבים, אבל בחול סבירא להו לכמה ראשונים שם, דמי שזוכה בקטורת שחרית, מקטיר גם בין הערבים. או דמי שעלה לו הפייס זכה בקטורת של שחר, והעומד לימינו זכה בקטורת של ערבית. או דהיה פייס בנפרד על הקטורת של בין הערבים ע"ש. ומכל מקום נראה משם דגם בקטורת של שחר לבד, או של בין הערבים בלבד, היה מתעשר. ואם כן מדי שנה בשנה נתעשרו יותר משבע מאות כהנים].

*

והנה משה התפלל לה', אל תפן אל מנחתם (טז-טו), וברש"י לפי פשוטו [הקטורת] שהם מקריבים לפניך מחר אל תפן אליהם. והמדרש אומר, יודע אני שיש להם חלק בתמידי צבור, אף חלקם לא יקובל לפניך לרצון,

וכמו כן טען קרח, שהציע ה' למשה ליקח את הכהנים לעבודת בית ה', אבל מוטל עליו לעשות זאת רק בהסכמת הציבור, כמו אצל בצלאל, וכיון שאין כולם מסכימים, אי אפשר להם להיות שלוחי דידן. ומשה השיב להם, כי כהנים שאני דהוי שלוחי דרחמנא, וכמו שהוכיחו בגמרא (יומא יט.) דאי אמרת שלוחי דידן נינהו, מי איכא מידי דאנן לא מצינן למעבד, ושלוחי דידן מצו עבדי ע"ש. ואם אתם מהרהרים על הכהונה, 'אתה וכל עדתך נועדים על ה', כי הוא בחר בהם לשלוחי דרחמנא, ו'בשליחותו עשיתי לתת כהונה לאהרן', ו'אהרן מה הוא כי תלינו עליו', הוא עושה שליחותו של מקום.

*

ועל זה אנו אומרים, לא המתים יהללו י-ה ולא כל יורדי דומה, ואנחנו נברך י-ה מעתה ועד עולם (תהלים קטו-יז). והכוונה, כי קילוס ה' יוצא מכל מה שברא בעולמו, הן מהצדיקים והן מהרשעים, אלא החילוק שביניהם היא, כי השומרי תורה הם מרבים כבוד שמים בחייהם יום יום בעבודת קונם. אך מהרשעים יוצא קילוס שם שמים במיתתם, וגם רשע ליום רעה. ועל כן אנו מתפללים, לא המתים יהללו י-ה, שאין אנו רוצים להיות חלקנו מאלו שהם מהללים את שם ה' במיתתן, שמתקדש על ידם שם ה' רק אחר שאבדו. ואנחנו נברך י-ה מעתה ועד עולם הללויה, אנו רוצים שחלקנו תהא מהצדיקים שמכל יום יום מחייהם יוצא הילול ה', ומעתה ועד עולם נהלל י-ה.

והנה קרח אדם גדול היה, ואתו עמו ראשי סנהדראות, שהיו גדולים בתורה ויראה, ראשי הדור דעה שבמדבר, אלא שנכשלו בחטא זו, שעל ידה נגרם מיתתם. ומשה אוהב ישראל רצה בתיקונם, שיתקדש במיתתם שם שמים, ללמוד מהם שלא יהיו כקרח וכעדתו. וכדי שישאר מזה זכרון לדורות עולם, התפלל לה' שתהא מיתתם בדרך זו, כי מילתא דתמיהא מדכרי דכירי לה אינשי, ומכל שכן בתרי תמיהי (חולין עה:), וכאשר ימותו כל האנשים הללו יחד הוא מילתא דתמיהא, ומכל שכן כאשר פצתה הארץ את פיה ותבלעם, אשר כזאת לא היתה מעולם ולא תהיה עוד, ישאר זכרון לדורות, שיתקדש שם שמים על ידם, שלא להרהר אחר משה רבן.

ואם כי דתן ואבירם שנבלעו באדמה, היו רשעים גמורים, מכל מקום היה להם זכות, כמו שכתוב בחתם סופר (פ' בשלח סו.) כי על ידם הוצרך משה לברוח מבית פרעה, ונתלש ממצרים כמו ששים שנה, ואז נתגדל ונתקדש ונתחכם עד שהיה ראוי להיות גואל צדק לישראל ע"ש. ולכן חזר משה גם על תיקונם של דתן ואבירם, שיהיו לדראון עולם, ויתקדש שם שמים על ידיהם במיתתם.

[וזהו] הענין שכתב האר"י ז"ל (בספר הליקוטים בפרשתנו), כי דתן ואבירם נתגלגלו בשני פרים שהקריבם אליהו

ואם כן לסברתו של קרח, שכהנים שלוחי דידן, והוא ועדתו לא מסכימים למנות הכהן לשלוחם, הרי לא יוכל אהרן ובניו להקריב חלקם בקרבן תמיד שלא ברשותם, על כן 'אל תפן אל מנחתם', חלקם לא יקובל לפניך, תניחנו האש ולא תאכלנו.

*

והנה משה רבינו בחר לעדת קרח מיתה בדרך פליאה, שבריאה יברא ה', ופצתה האדמה את פיה, ובלעה אותם ואת כל אשר להם (טו-זל). וצריך ביאור טעם הדבר, הלא אם ימותו כולם יחד באותו רגע, גם כן יכירו כולם שבאו על עונשם עבור שיצאו לחלוק על משה, ולמה התפלל על איבודם בנס מופלא כזה.

ונראה דהנה הכתוב אומר (משלי טו-ד) כל פעל ה' למענהו [הכל עשה בשביל קילוסו], וגם רשע ליום רעה [וגם רשע עשה להניחו ליום רעה, וכל זה לקילוסו. רש"י ע"כ. והענין הוא, כי כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו, שנאמר (ישעיה מג-ז) כל הנקרא בשמי, ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו (אבות ו-ה). והיינו שתכלית כל נברא היא שיגיע ממנו כבוד שמים. וכל מעשי ידיו של הקב"ה אומרים שירה, השמש והירח והכוכבים, בהמות חיות ועופות, ומכל שכן האדם נזר הבריאה כל תכליתו שיגיע מהנהגתו כבוד שמים, וזהו כל פעל ה' למענהו. אמנם יש רשעים שמהם לא מגיע בחייהם כבוד שמים, אלא מחללים את ה' במעשיהם, מכל מקום גם מהם יגיע כבוד שמים, כאשר יבוא הגמול לידו ביום רעה, ויניח עליו שבט אפו, אז יגיע במותם תועלת לכבוד שמים, שילמדו ממנו מוסר, כי יש דין ויש דיין, וזהו 'וגם רשע' פעל ה' למענהו, שזה יתראה ליום רעה', שאז מתקדש שם ה' על ידו.

ומבואר בחתם סופר (פ' ראה נה:) דלכך צוה ה' בעיר הנדחת, והיתה תל עולם לא תבנה עוד (דברים יג-יז), לזכר עולם שהיה כאן עיר הנדחת, ויתקדש שם שמים על ידי רשעי ישראל, ויהיה להם קצת תיקון. אך באומות העולם עובדי עבודה זרה לא רצה הקב"ה להשאיר להם

(מלכים א יח-ג), דתן בפר שעלה בגורל לה', ואבירים בפר של הבעל. ואיתא במדרש (במדבר כג-ט), שהפר שעלה לשם הבעל נתקבצו כל נביאי הבעל ונביאי האשרה ולא יכלו לזוז את רגלו, עד שפתח אליהו ואמר לו, לך עמהם. השיב הפר ואמר לו לעיני כל העם, אני וחבירי יצאנו מבטן אחת, מפרה אחת, וגדלנו במרעה אחד, והוא עלה בחלקו של מקום ושמו של הקב"ה מתקדש עליו, ואני עליתי בחלק הבעל להכעיס את בוראי. אמר לו אליהו, פר פר, אל תירא, לך עמהם ואל ימצאו עליה, שכשם ששמו של הקב"ה מתקדש על אותו שעמי, כך מתקדש עליך ע"כ. והיינו כי קידוש השם יתכן בשתי אופנים, חדא, להיות קרבן לה'. שנית, להיות פר להבעל, וכאשר לא מצליח, מתקדש בזה שם ה'. וזהו דוגמת הרשעים, שגם רשע ליום רעה, אשר במפלתם מתקדש שם שמים, וכאשר היה בבליעת דתן ואבירים וכל עדתם].

על הכהונה שניטלה מכל ישראל, ובוזה ימצא רבים שיעמדו לימינו לחלוק על משה. ועוד גם זאת, כי נשיאותו של אליצפן בודאי הוי שלוחי דרחמנא, ואיך יוכל להתערב לדון נגד ה' שבחר בו ולא בקרח. ורק בכהנים דיתכן לומר דהם שלוחי דידן, יוכל לצאת לדון על דברי משה.

ויש בזה מוסר השכל, איך מנקודה קטנה של קנאה על נשיאותו של אליצפן, נתרחבו הדברים עד כדי לצאת לריב עם משה ואהרן ולערער על כל סדר העבודה בבית ה' על ידי הכהנים, כי הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם (אבות ד-בא). ותחת לעבוד על מדותיו, לשרש הקנאה מלבו מתחלתו, עבירה גוררת עבירה (שם ד-ב), עד שהגיע לידי מצב לחלוק על רבו ולהרהר אחריו, וסופו כליון ואבדון.

אמנם הראשי סנהדראות לא היו מן הבלועים, וכמו שנאמר ואש יצאה מאת ה', ותאכל את החמשים ומאתים איש מקריבי הקטורת (טז-לה). ואם כן אחר מיתתם, לא ישאר שום זכרון של קידוש השם, על כן צוה ה' ליקח המחטות הנחושת אשר הקריבו השרופים, וירקעום צפוי למזבח, וזכרון לבני ישראל, אשר לא יקרב איש זר, אשר לא מזרע אהרן הוא, להקטיר קטורת לפני ה', ולא יהיה כקרח וכעדתו (יז-יח). ובוזה ישאר מהם זכרון לדורות, ויתקדש שם שמים על ידם למאות שנים.

ומזה נוכל ללמוד לעינינו קדושה, אשר מדה טובה מרובה ממדת פורענות, פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם. ומצוה גוררת מצוה, וכאשר יקדש את הראשית, או נקודה זו יתרחב להיות מקור לקדושה יתירה. והיינו לקדש בכל יום את הראשית, המחשבה דיבור ומעשה הראשונה בכל יום תהא לקדושה. ואסור לו לאדם לעשות חפציו קודם שיתפלל, שנאמר (תהלים פה-יד) צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו (ברכות יד.), כי הכל תלוי בהשורש. ובקרח ראשית הנקודה היה קנאה באליצפן, וממנו נתרדרר, עד שקיבל עונשו. וכנגד זה מנקודה קטנה של קדושה, מתעלה עד רום שמים.

*

והנה אחר כל זה, נתן ה' לאהרן את משמרת תרומותיו (יח-ח), וברש"י לפי שבא קרח וערער כנגד אהרן על הכהונה, בא הכתוב ונתן לו כ"ד מתנות כהונה בברית מלח עולם ע"כ. ויש לומר עוד בזה, כי הנה התחלת מחלוקת קרח, שורשו היה קנאה, כמבואר ברש"י (טז-א), נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל שמינהו משה נשיא על בני קהת על פי הדבור. אמר קרח, אחי אבא ארבעה היו, שנאמר (שמות ו-יח) ובני קהת וגו'. עמרם הבכור נטלו שני בניו גדולה, אחד מלך ואחד כהן גדול, מי ראוי ליטול את השניה, לא אני שאני בן יצהר שהוא שני לעמרם, והוא מנה נשיא את בן אחיו הקטן מכולם, הריני חולק עליו ומבטל את דבריו (תנחומא א). מה עשה, עמד וכנס ר"נ ראשי סנהדראות וכו' ע"ש.

ולכן אחר הפרשה של קרח ניתן לאהרן הכ"ד מתנות כהונה, ששורשו הוא לקדש את הראשית, ראשית דגן תירוש ויצהר לקדש לתרומה, ראשית פרי האדמה לקדש לביכורים, ראשית פטר רחם לקדש כל בכור באדם ובבהמה, ראשית הגז. והרי זה בא ללמד, שאם מקדש הראשית או יש בזה תיקון לכל הנשאר, ומזה יתבונן בכל דבר לקדש הראשית.

ולכאורה למה לו לקרח לצאת לריב על הכהונה, היה לו לערער על נשיאותו של אליצפן. אך קרח שפיקח היה, הבין כי על קנאתו בנשיאותו של אליצפן, אין גם אחד שיעמוד לימינו, כי מה נפקא מינה לאחרים אם אליצפן הוא הנשיא או קרח. על כן עלה על דעתו לחלוק

וכמו כן שנות חיי האדם, יש לקדש ראשית שנותיו ימי הבחורות לתורה ועבודה, ובוזה ימצא כל ימיו אחריו שיהיו מתוקנים בקדושה. וכמו כן תחלת כל שנה, חודש תשרי, יש קדושת ראש השנה ויום הכיפורים וסוכות. – ומצינו בתורה, ביום הזה באו מדבר סיני (שמות טז-א), שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום ניתנו (רש"י שם). ולענינינו שאנו שוהים כעת בהקעמפ, יש לקדש ביתר שאת ההתחלה, שישאר רושם על כל הימים אחריו. ומשנה מקום משנה מזל, להיות התחלה חדשה, וכאילו היום ניתנו.

הגליון הזה נתנדב על ידי

מוה"ר ר' ישראל שעכטער הי"ד לרגל השמחה השרויה במעונו בהכנס בניו התאומים לעול התורה והמצות	מוה"ר ר' משה נפתלי טענענבוים הי"ד לרגל השמחה השרויה במעונו בהכנס בניו לעול התורה והמצות	מוה"ר ר' מרדכי וויינבערגער הי"ד לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בתו למזל טוב
--	---	---